

Den Haag, 1 november 2019

Position paper over CETA

t.b.v. hoorzitting / rondetafelgesprek CETA (handelsverdrag EU-Canada) op 6 november 2019, Tweede Kamer

De Consumentenbond is een vereniging zonder winstoogmerk die voor het grootste deel wordt gefinancierd met contributies van leden en gebruikers. Wij werken samen met consumenten aan eerlijke, rechtvaardige en veilige markten. Zo zijn wij het verbindende platform en de vertrouwde stem van en voor 1,5 miljoen aangesloten consumenten.

De Consumentenbond is voorstander van vrijhandel als dit resulteert in een verbetering en verbreding van het aanbod van (de kwaliteit van) producten en diensten zodat deze voordeliger en beter toegankelijk zijn voor consumenten. Van handelsverdragen verwachten wij dat deze een wettelijke bescherming bieden om het huidige én toekomstige niveau van consumentenbescherming te waarborgen. Dit zijn de voorwaarden waaraan elk handelsverdrag zou moeten voldoen om steun te krijgen van consumentenorganisaties in heel Europa.

Wij hebben in ons Europese samenwerkingsverband BEUC (Bureau Européen des Unions de Consommateurs) de tekst van het vrijhandelsakkoord tussen Canada en de EU (CETA) zorgvuldig bestudeerd en bediscussieerd en onze conclusie is dat helaas onvoldoende wordt voldaan aan bovengenoemde voorwaarden:

Onvoldoende waarborgen voor behoud hoog niveau van consumentenbescherming

Hoewel er altijd verbeteringen mogelijk zijn, genieten consumenten in Nederland op dit moment een hoog niveau van bescherming. Denk hierbij met name aan product- en voedselveiligheidsregelgeving, maar ook mogelijkheden voor garantie of om verhaal te halen bij ondeugdelijke producten en diensten. Wij maken ons grote zorgen over het gebrek aan bescherming van het recht van lidstaten en van de Europese Unie om te reguleren. Het hoofdstuk investeringsbescherming biedt volgens ons onvoldoende waarborgen om dit recht te beschermen. Investeerders kunnen compensatie eisen bij de overheid of bij de EU als zij van mening zijn dat wetgeving ter bescherming van consumenten belemmerend werkt op hun rechten om te investeren. De Europese consumentenbeweging heeft een voorstel ingediend bij de Europese Commissie om claims niet ontvankelijk te verklaren als zij betrekking hebben op publiek beleid van de EU of van de lidstaten. Een dergelijke voorziening is essentieel om te voorkomen dat er een hoegenaamd 'regulatory chilling effect' optreedt, ten gevolge van dergelijke claims. Soortgelijke voorzieningen zijn wel in andere handelsverdragen opgenomen. Zo is in het Trans Pacific Partnership (TPP) een voorziening opgenomen dat tabaksproducenten geen claims mogen indienen wanneer een overheid anti-tabaksmaatregelen neemt. Helaas heeft de Europese Commissie het voorstel niet overgenomen en is een dergelijke voorziening niet in de tekst van CETA opgenomen. Hiermee wordt een markt gecreëerd voor gunstige rechtspraak voor buitenlandse investeerders, leidend tot een verslechtering van de consumentenbescherming.

Economische voordelen voor consumenten niet onderbouwd

CETA, neergezet als een '21st century trade agreement' biedt helaas weinig voor consumenten. De ambitie om consumenten sterk te laten profiteren van de deal werd tijdens de onderhandelingen niet waargemaakt. De aangekondigde economische voordelen zijn zelfs niet eens onderbouwd. De studies die tijdens de onderhandelingen zijn uitgevoerd spreken van slechts kleine voordelen voor consumenten, zonder hierover in detail te gaan. Consumentenorganisaties kregen te horen dat wij zullen moeten wachten tot CETA is geïmplementeerd om de effecten op prijs en keuze te kunnen ervaren.

Gebrek aan concrete voordelen voor consumenten

Naast (het gebrek aan) economische voordelen, hebben we in de tekst gezocht naar meer tastbare voordelen voor consumenten. Te denken valt aan informatie over de rechten van consumenten en of het makkelijker wordt gemaakt om verhaal te halen wanneer er iets misgaat bij een aankoop. Aan het begin van de onderhandelingen was het de bedoeling dat dit soort elementen in het verdrag zouden worden opgenomen. Helaas is dit niet in de eindtekst terug te vinden. Hetzelfde geldt voor consumentvriendelijke hervormingen van de telecommarkt (denk aan afschaffing van roaming-tarieven, zoals dat in de EU het geval is) of het terugdringen van geoblocking praktijken (het ontoegankelijk maken van informatie op internet in sommige landen/regio's). Ook hiervan zijn geen elementen in het verdrag terug te vinden. CETA had een kans kunnen zijn om aan te tonen dat handel goed kan zijn voor consumenten. Deze kans is helaas niet benut.

Laat vrijhandel werken voor consumenten

De tekst van CETA bevat ook een aantal goede punten. Zo zijn er enkele punten opgenomen in CETA over voedselveiligheid, gezondheid en het (op vrijwillige basis) uitwisselen van gegevens tussen autoriteiten. Ook zullen productveiligheidswaarschuwingen worden uitgewisseld tussen Canada en de EU. Deze samenwerking had echter zonder handelsovereenkomst kunnen worden opgezet. Consumentenorganisaties zien veel mogelijkheden om handelsverdragen in het voordeel van consumenten te laten werken, met bijvoorbeeld waarborgen tegen louche ondernemers bij online aankopen, voor productveiligheid, het tegengaan van geoblocking, betaalbare (internationale) telecommunicatie en verbeterde grensoverschrijdende geschillenbeslechting. Wij pleiten dan ook voor handelsverdragen die óók werken voor consumenten.

Conclusie

De huidige tekst van CETA biedt onvoldoende meerwaarde voor consumenten en vormt bovendien een bedreiging voor huidige en toekomstige regelgeving om consumenten te beschermen.

Voor meer informatie:

<https://www.beuc.eu/trade>

Consumentenbond:

Olof King
directeur belangenbehartiging
oking@consumentenbond.nl
070-4454011

Henry Uitslag
public affairs
huitslag@consumentenbond.nl
070-4454236